

Vergaderjaar 2019–2020

35 300 V

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2020

Nr. 67

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 mei 2020

Hierbij informeer ik u, zoals toegezegd tijdens het algemeen overleg consulaire dienstverlening d.d. 2 december 2019 (Kamerstuk 35 300 V, nr. 61) over de opkomst tijdens de Europese Parlementsverkiezingen bij briefstembureaus op de ambassades. Met deze brief voldoe ik aan deze toezegging.

Nederlanders in het buitenland hebben onder bepaalde voorwaarden het recht om te stemmen tijdens o.a. de Europese Parlementsverkiezingen. In totaal hebben meer dan 60.000 Nederlandse kiezers in het buitenland (inclusief Aruba, Curaçao en Sint Maarten) zich geregistreerd om tijdens de Europese Parlementsverkiezingen van 23 mei 2019 hun stem te kunnen uitbrengen. Hiervan hebben ongeveer 35.000 Nederlanders in het buitenland daadwerkelijk hun stem per brief uitgebracht, een opkomstpercentage van rond de 56%.

Eerder heb ik u per Kamerbrief van 13 november 2018 betreffende «Inventarisatie van de mogelijkheden en onmogelijkheden van het stemmen op ambassades en in grensgemeenten» (Kamerstuk 32 734, nr. 33) geïnformeerd dat ik, in overeenstemming met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), vijf ambassades in Europese hoofdsteden met een omvangrijke Nederlandse gemeenschap had aangewezen om tijdens de Europese Parlementsverkiezingen als briefstembureaus te fungeren, te weten: Berlijn, Londen, Madrid, Parijs en Rome. Daarnaast waren de ambassades in Canberra, Jakarta en Washington als briefstembureau aangewezen. Op deze acht ambassades bestond derhalve de mogelijkheid om op locatie de uitgebrachte briefstem tot op de dag van stemmen (23 mei 2019 tot 15:00 uur lokale tijd) in persoon af te geven en werden de briefstemmen door het briefstembureau geteld. De ambassade in Brussel was geen officieel briefstembureau, wel stond daar een inzamelpunt voor briefstemmen, die op de dag van de verkiezing per auto naar Nederland zijn gebracht. Ten

slotte hebben de overige Nederlandse ambassades gefaciliteerd bij het tijdig overbrengen van briefstemmen naar de gemeente Den Haag.

In tabel 1 van de bijlage staat het aantal kiesgerechtigde Nederlanders in het buitenland in het desbetreffende land en het aantal dat daadwerkelijk heeft gestemd¹. Tevens is het opkomstpercentage berekend. Na afloop van de Europese Parlementsverkiezingen heb ik de acht betreffende ambassades verzocht om inzicht te geven in de mate waarin kiezers gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om in persoon de briefstem bij het briefstembureau af te geven, waarvoor ook in de Nederlandse gemeenschappen aldaar aandacht was gevraagd.

Op de geselecteerde ambassades, die als briefstembureau tijdens de Europese Parlementsverkiezingen in 2019 hebben gefungeerd, is slechts in zeer beperkte mate gebruikgemaakt van de mogelijkheid om in de periode tot aan de verkiezingsdag in persoon de briefstem bij het briefstembureau in te leveren. Op de ambassades in Berlijn en Parijs hebben ongeveer 100 Nederlanders hun briefstem in persoon naar en tijdens de verkiezingsdag in persoon afgegeven. In Washington, Rome, Madrid en Londen waren dat slechts enkele tientallen kiezers. Ten slotte hebben in Canberra en Jakarta niet meer dan 10 stemgerechtigden gebruikgemaakt van de mogelijkheid om in persoon de briefstem fysiek af te geven. In Brussel, geen officieel briefstembureau, zijn ongeveer 160 briefstemmen in persoon afgeleverd. Een klein gedeelte van de personen die hun briefstem afleverde bij het briefstembureau deed dit op de verkiezingsdag zelf.

Ondanks het feit dat de geselecteerde ambassades actief en met inzet van netwerken en sociale media de Nederlandse gemeenschap hebben gewezen op de mogelijkheden tot het fysiek afgeven van de briefstem bij de briefstembureaus is het uiteindelijke gebruik hiervan zeer beperkt gebleven. Stemgerechtigden die buiten de stad wonen waar ambassades en consulaten zijn gevestigd maken veelal geen gebruik van de mogelijkheid om een brief in persoon af te leveren, onder andere door de afstand die hiervoor afgelegd moet worden. Dit blijkt ook uit navraag die gedaan is bij verscheidene stemgerechtigden na de verkiezingsdatum. Het bieden van de mogelijkheid aan stemgerechtigden in het buitenland om op een ambassade een briefstem af te geven heeft dan ook geen wezenlijke toegevoegde waarde aangetoond ten opzichte van de bestaande wettelijke mogelijkheden en verlaagt de drempel voor stemgerechtigden om hun stem uit te kunnen brengen niet.

De logistieke belasting en mogelijke veiligheidsrisico's die gepaard kunnen gaan met de wettelijke verplichting de stemmentelling op Nederlandse Vertegenwoordigingen openbaar te verrichten zijn serieus. Afgezet tegen de hoeveelheid stemgerechtigden die van de geselecteerde briefstembureaus gebruik hebben gemaakt en/of op de dag van de verkiezingen het tellen van de briefstemmen hebben bijgewoond, levert deze inzet geen wezenlijke meerwaarde.

In de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen zullen het Ministerie van BZ en de ambassades in samenwerking met de gemeente Den Haag, die verantwoordelijk is voor de registratie van kiezers in het buitenland, zich inzetten om Nederlanders in het buitenland er toe te bewegen zich te registreren om te kunnen stemmen. De Kieswet kent de mogelijkheid dat Nederlanders in het buitenland hun briefstem opsturen naar of afgeven op de ambassades.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

De ambassades zullen voor de aankomende Tweede Kamerverkiezingen ervoor zorgen dat de tijdig ontvangen briefstemmen doorgestuurd worden naar het briefstembureau in Den Haag.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok